

במצות יבום, וקטנה אינה מתייבמת שמא תמצא איילונית שאינה בת יבום, ונמצאו פוגעין בערוה [אשת אח שלא במקום מצוה].

ורבנן סברי: זיל בתר רוב קטנים, ורוב קטנים לאו פריסים נינהו. וכן זיל בתר רוב קטנות, ורוב קטנות לאו איילונית נינהו. ולפיכך אף הקטן והקטנה מייבמין.

הרי מבואר שאף ברוב שאינו לפנינו הולכים חכמים אחר הרוב, ולשיטתם אף במשנתנו יש לילך אחר רוב בהמות שמתעברות ויולדות בתוך שנתן, ולפטור את היולדת לאחר שנתה!?

אלא אמר רבא:

מחורתא [התירוץ המחזורי הוא]: רבי כ-א ישמעאל כרבי מאיר סבירא ליה דחייש למיעוטא, ולכן אף עז שילדה לאחר שנתה, הרי הולד ספק בכור.⁽¹⁾

רבינא אמר ליישב את דעת רבי ישמעאל, אפילו תימא רבנן, לעולם רבי ישמעאל כחכמים הוא סובר, ומכל מקום אין לילך כאן אחר רוב בהמות מתעברות ויולדות תוך שנתן, ומשום דכי אזלי רבנן בתר רובא,

מתעברות ויולדות ואף זו כמותם, לא אזלי רבנן בתר רובא.⁽⁶⁾

ומקשינן עלה: והא קטן וקטנה שאנו מסופקים עליהם אם סריס הוא הקטן או איילונית היא, ורוב העולם אינם סריסים דרובא דליתיה קמן היא, ומכל מקום קאזלי רבנן בתר רובא, הרי שלדעת חכמים אזלינן גם אחר רובא דליתא קמן! ? דתניא:

קטן שנפלה אשת אחיו לפניו ליבום, וקטנה שנפלה ליבום, לא חולצין ולא מייבמין, דברי רבי מאיר, כדמפרש טעמא ואזיל.

אמרו לו חכמים לרבי מאיר:

יפה אמרת שקטן וקטנה אין חולצין, ומשום ש"איש" [ואם לא יחפוץ האיש לקחת את יבמתו, ועלתה יבמתו השערה" – דברים כה ז] כתוב בפרשה למעט את הקטן מן החליצה, ומקשינן אשה לאיש, שהרי הוקשה לו "יבמתו".⁽⁷⁾

אלא מה טעם קטן וקטנה אין מייבמין! ?

אמר להם רבי מאיר:

קטן אינו מייבם שמא ימצא סריס שאינו

1. א. ואם תאמר: שמא כרבנן, ומכל מקום מודו רבנן כאן שהוא ספק, משום דסמוך מיעוטא שאינן מתעברות לחזקת הבהמה שלא ילדה, והוי ספק! ?

ראה בזה באהל משה בשם מלאכת יום טוב וראה בהערות שם. וראה עוד בקרן אורה ביבמות קיט א ד"ה ולפמ"ש, וראה לשון התוספות בד"ה מחורתא, ובדבריהם ביבמות קיט א שצויינו בתוספות. ובהערה 2 שעל

6. בפשוטו רובא דאיתיה קמן, הוא רוב שאנו מיחסים את הנמצא לפנינו לרוב, שאנו אומרים הנמצא לפנינו הוא אחד מהרוב, ואילו רובא דליתא קמן הוא שאנו מיחסים את הנמצא לפנינו שהוא כמו הרוב ולא אחד מהרוב. וקצת יש מקום עיון לפי זה בלשונות רש"י ורבינו גרשום.

7. על פי רש"י יבמות קה ב.

ברובא דלא תלי במעשה כגון סריס ואיילונית, אבל רובא דתלי במעשה וכעיבור שתלוי במעשה הרבעה ויש לחוש שמא לא עלה עליה זכר (2) לא אזלו רבנן בתר רובא.

תנו רבנן: עז בת שנתה שילדה זכר, הולד הוא ודאי בכור, ויתננו לכהן. מיכן מגיל שנה ולחלקן, הרי הוא ספק בכור.

מהרי"ט אלגאזי. [וראה מה שיתבאר באות ב במוסגר].

ב. הקשה מהרי"ט אלגאזי [לז ב]: שמא כרבנן, אלא דכאן יש שני מיעוטים, מיעוט שאינן מתעברות, ומיעוט מפילות דבר שאינו פוטר בכורה [ראה שם בשם הרמב"ם], וכל כי האי גוונא הרי הוא כמו פלגא ופלגא?! ותירץ על פי מה שהביא בשם הריטב"א [בענין אחר], דמיעוט שאינן מתעברות אינו מיעוט גמור אלא מיעוטא דמיעוטא אחד ממאה או יותר, ואינו מצטרף להיות שני מיעוטים.

התורה, אלא הכוונה, דבכי האי גוונא דתלי במעשה אזלי רבנן נמי בתר מיעוטא כרבי מאיר, אבל מכל מקום אינו אלא מדרבנן דוקא, דומיא דרוב דלא תלי במעשה לרבי מאיר דלא חייש למיעוטא אלא מדרבנן [כמו שהביא שם בשם התוספות]. וראה עוד שם בד"ה ולעד"נ שצידד לפרש שנחלקו בזה רש"י ותוספות, ראה שם. וראה עוד בשו"ת רבי עקיבא איגר [חלק א סימן קלז, ובגליונו לשו"ע י"ד סימן ב], שדקדק מלשון הרשב"א בחולין ט א שדין זה אינו אלא מדרבנן, ומדאורייתא אזלינן בתר רובא דתלי במעשה, אמנם בדעת הרמב"ם צידד לומר שם שהוא מדאורייתא.

2. א. כן הוא לשון רש"י. וראה עוד בתוספות שחילקו בין תשמיש אדם לתשמיש בהמה "דתשמיש דאדם לא חשיב תלי במעשה כמו תשמיש דבהמה, דפעמים דבהמה צריך להרביע". אך ראה לשון הרמב"ן בהלכותיו שכתב "מאי מעשה, אי עלה עליה זכר, אי לא עלה עליה זכר".

וראה עוד בכינת אדם [שער רוב וחזקה סימן ד], דמדברי הרמב"ן במלחמות [קידושין כא ב מדפי הרי"ף] נראה קצת שהוא דאורייתא, שהרי הביא סברא זו כדי להקל, ראה שם. וגם משמע כן מדברי הרשב"א והר"ן בחולין יא שהובאו בהערה לעיל. והקשה על זה: הרי דמאי לכולי עלמא אינו אלא מדרבנן, כמו שכתבו תוספות בכורות [ראה בסוף העמוד], והיינו משום דאמרינן רוב עמי הארץ מעשרין הן, והרי זה תלי במעשה שמא לא עישר. ומזה הוכיח דמדאורייתא אזלינן בתר רוב התלוי במעשה, ושוב הביא גם דברי הרשב"א בחולין ט שהביא רבי עקיבא איגר, ראה שם אריכות.

ב. ראה לשון הרמב"ן שם: "ברובא דתלי במעשה לא אזלי בתר רובא, דמיעוטא דלא תלי במעשה עדיף מרובא דתלי במעשה". וכן הוא לשון הרשב"א והר"ן בחולין יא בסוגיא דרוב: הני מילי כשהרוב והמיעוט שניהם תלויין במעשה, או שניהם הם ממילא, אבל אם הרוב הוא על ידי מעשה והמיעוט ממילא, לא אזלינן בתר רובא, דלא עדיף רובא דעל ידי מעשה ממיעוט דהוי ממילא, כדמסיק רבינא בכורות.

והאחרונים העירו, ד"רוב עמי הארץ מעשרין הן" אין הכוונה לומר דסמכינן על זה לומר שעישרו, כי זה אינו, דרק חבר אינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן. אלא הביאור הוא, שבאמת עם הארץ אומר שהוא מעושר, רק שאנו אין מאמינים אותו כי הוא חשוד על המעשרות,

ג. מהרי"ט אלגאזי [אות כט ד"ה והנה מדברי בסה"ד] צידד לומר, דמאי דמודו רבנן לרבי מאיר ברובא דתלי במעשה, לאו למימרא דרוב שתלי במעשה לא חשיב רוב כלל מן

אבל, הרי אמרו חכמים: סימן הוולד בבהמה דקה — טינוף, שאם טינפה, ואפילו בתוך הזמן הזה, הוולד הנולד אחר הטינוף אינו בכור. ובבהמה גסה יש סימן לוולד הפוטר אותה מבכורה אפילו בתוך הזמן, אם יצא ממנה שליא. ובאשה — שפיר ושליא, וכדברי רבי עקיבא במשנתנו.

והוסיף רבי יהושע, ואמר: ואני, איני אומר כן, איני משיג על דברי רבי ישמעאל בלשון זו של חכמים, על אף שאכן קבלתי ["גמרתית"] גם אני מרבתי בלשון הזו, אלא, כך אני משיג על דבריו [והיינו שאני סובר אחרת מהם, ומכח סברתי אני משיג על דבריו]:

עז שטינפה בת ששה חדשים, פעמים שיוולדת עוד בתוך שנתה. כי אם טינפה בחודש השביעי, ולאחר מכן, לאחר חמשה חדשים, ילדה ולד קיימא, הרי הוא פטור מהבכורה בגלל טינופה בחודש השביעי. ואם כן, עז שלקחה בת שנתה אין הכרח שלא טינפה קודם ביד הגוי.

ורחל שטינפה בת שנה, יולדת בתוך שתיים,

רחל שילדה והיא בת שתיים, לפני שמלאו לה שנתיים, העובר הוא ודאי בכור, ויתננו לכהן. מיכן ולהלן — ספק.

פרה בת שלש, לפני שמלאו לה שלש שנים, העובר שלה הוא ודאי בכור, ויתננו לכהן, מיכן ולהלן — ספק.

וחמורה זמנה ללידה ראשונה הוא כפרה, וכל זה הוא כרבי ישמעאל דמשנתנו.

רבי יוסי ברבי יהודה אומר: חמורה בת ארבע שנים ולא בת שלש, ובתוך הזמן הזה ודאי לא ילדה.

עד כאן דברי רבי ישמעאל.

וכשנאמרו דברים הללו לפני רבי יהושע: אמר להן: צאו אמרו לו לישמעאל: טעית! אילו בלידת וולד גמור בלבד בהמה נפטרת מהבכורה, שרק הוולד הבא אחרי לידת וולד גמור אינו בכור, אכן היה כדבריך, שאפשר לקבוע האם ילדה הבהמה בעבר או לא, לפי גילה של הבהמה עכשיו.

הרוב מחמת סיבה טבעית קיימת, אלא קיבוץ מקרים, וכל רובא עדיף. [ויש לעיין ממה שכתבו התוספות דרוב של תשמיש אדם אינו רוב התלוי במעשה]. ולפי זה הדבר תלוי בשיקול הדעת, ואין למידין מכאן למקום אחר. ולמה שכתב רבי עקיבא איגר דהא דרבינא אינו אלא מדרבנן, והוא כעין רובא נגד חזקה, אלא בדבר הנעשה בידיים ורוב נעשין ומיעוט נשארין בלא מעשה גרע, ומחמירין בו לכולי עלמא, מה שאין כן הנעשה בידי שמים, ולפי זה לקולא לא אמרינן, וניחא רוב תינוקות מטפחין ורובא מקדשי והדר

ולזה אמרינן, דרוב עמי הארץ אינם חשודים על המעשרות, וממילא נאמן הוא לומר שהוא מעושר, ואם כן, אין זה רוב התלוי במעשה. (וראה חזון איש דמאי א א, על דברי התוספות בבכורות שהביא הבינת אדם).

ד. כתב החזון איש בכורות כ ד כתב: והא דאמרינן דרובא התלוי במעשה לא אזלינן בתריה, יש לעיין, מאי שנא מרוב תינוקות מטפחין [קדושין פ א], ורוב מקדשי והדר מסבלי [קדושין נ ב]. ואפשר, דדוקא הכא לא חשיב רוב נבעלות, שבעילתן מקרה, ואין בעילת

וכן בפרה וחמור. ואם כן, אי אפשר לקבוע זמן שאין הולד ספק בכור. (3)

אמר רבי עקיבא: אני לא באתי לידי מדה זו, איני יודע אם היא מטנפת בסוף ששה חדשים אם לאו, אלא, כך אני סבור: כל שידוע שביכרה, אין כאן לכהן כלום. וכל שוודאי לא ביכרה הרי זו לכהן. ואם ספק אם ביכרה, שלא ידוע אם טינפה או לא, יאכל במזונו לבעלים —

ובהמשך הסוגיא מתבארים דברי כל אחד.

ודנה הגמרא: **במאי קמיפלגי רבי ישמעאל, שאינו חושש לטינוף ביד הגוי, ורבי יהושע החושש לכך?**

לימא, בטינוף פוטר, האם אכן טינוף נחשב כלידת ולד, לפטור את הרחם שאין הבא אחריו חשוב בכור — קמיפלגי?

דרבי ישמעאל סבר: טינוף אינו פוטר, ורבי יהושע סבר: טינוף פוטר?

דוחה הגמרא: **אי דחזינן דטינוף [אילו היינו רואים שטינפה] דכולי עלמא לא פליגי דטינוף פוטר. והכא, בחוששין, האם צריך לחשוש לטינוף, קא מיפלגי:**

רבי ישמעאל סבר: אין חוששין לטינוף, כי רוב בהמות אינן מטנפות, ולכן עז שילדה בתוך שנתה הולד הוא ודאי בכור. ורבי יהושע סבר: חוששין לטינוף. (4)

מסבלי, וראה עוד שם.

3. דקדק מהרי"ט אלגאזי כה א, שלא נחלק רבי יהושע על רבי ישמעאל אלא בפרט זה, אבל מה שאמר "מיכן ואילך ספק" מוסכם הוא גם על רבי יהושע. וקשה: לרבא המפרש לעיל דמשום הכי הוה ספק ולא ודאי חולין משום דחיישינן למיעוטא, אם כן, תיקשי: הרי רבי יהושע לא חייש למיעוטא, וכמבואר בסוגיית הגמרא לקמן כ ב! ? וראה מה שכתב והביא בזה. וראה עוד בהערות על מהרי"ט אלגאזי בשם יד דוד.

4. הקשו התוספות: הרי לקמן כ ב מוכיחה הגמרא שרבי יהושע אינו חושש למיעוטא, ואם כן, למה חושש הוא לטינוף שהוא מיעוט! ? ומתחילה חשבו התוספות לתרץ — וכפי שביאר דבריהם מהרי"ט אלגאזי כה א — שבאמת לא אמר רבי יהושע שחוששין לטינוף אלא לענין נתינה לכהן, כיון שיש לישראל חזקת ממון. אבל באמת לענין איסור גיזה ועבודה ולענין ליקרב אזלינן בתר רובא שאינן מטנפות,

וודאי בכור הוא.

ושוב חזרו בהם התוספות, משום דקצת תימה למימר הכי, דאיך אפשר לומר תרתי דסתן בגוף אחד, דלענין איסור חשיב ודאי בכור, ולענין נתינה לכהן הוי ספק. וראה במהרי"ט אלגאזי שם בד"ה ועוד דלפי, שהוכיח מדברי הרמב"ן שלא כסברת התוספות, ושפיר אפשר לחלק בזה. וראה ביאור במחלוקתם בראשית בכורים. ולפיכך תירצו התוספות, דמשום הכי חיישינן למיעוט מטנפות, משום דרוב בהמות מתעברות כשמגיעות לזמן שראוי להתעבר בו. והנהגה בהערה על המשניות הובא בשם רבינו גרשום שעזו יולדת בסוף שנתה, ואם תמצי לומר שהתוספות סוברים כשיטתו, אם כן, כאן שאנו דנים שמא טינפה — וטינוף הוא שלשים יום, כדלקמן — ורק אחר כך נתעברה וילדה תוך שנתה, נמצא שאנו חוששים לטינוף קודם זמן עיבורה. וראה עוד בחזון איש כ ה, דמדברי התוספות מתבאר שרוב בהמות יולדות לשהה חדשים, כי ראויה היא להתעבר משלשים יום, וכיון שרובן מתעברות בשעה הראויה להתעבר,

ומקשינן עלה: וכי לא חייש רבי ישמעאל למיעוט מטנפות?!
 והאמר רבא לעיל: מחורתא, רבי ישמעאל כרבי מאיר סבירא ליה, דחייש למיעוטא?! (5)

ומשנינן: כי חייש רבי ישמעאל למיעוטא, רק כשהמיעוט הוא לחומרא, וכגון הא דאמרינן לעיל שאף היולדת לאחר שנתה הרי ולדה ספק בכור, משום שמא מן המיעוט היא שאינה יולדת תוך שנתה —

אבל לקולא, כגון בנידון דידן, שילדה בתוך שנתה, שנחוש למיעוט מטנפות לעשותו ספק בכור ולא בכור ודאי, לא חייש רבי

ישמעאל. (6)
 ואיבעית אימא, לעולם בין לקולא בין לחומרא חייש רבי ישמעאל למיעוטא — והבא, במטנפת, וחורת ויולדת בתוך שנתה [תוך שנה משנולדה], קמיפלגי:

דרכי ישמעאל סבר: מטנפת אינה חורת ויולדת בתוך שנתה, וזו שילדה בתוך שנתה, מדאולידה, ידעינן כי ודאי לא טניפה, ובכור ודאי הוא.

ורבי יהושע סבר: מטנפת חורת ויולדת בתוך שנתה, ולכן חוששים אנו שטינפה, (7) והולד שנולד אצל הישראל אינו אלא ספק

מצוי הוא. והרא"ש הקשה עליו: וקשה, דהש"ס קרי ליה מיעוטא. וראה עוד מה שיובא בהמשך הענין בשם הרמב"ן.

5. אין כוונת הגמרא שהעיקר כתיורוצו של רבא, כי אדרבה קיימא לן כתיורוצו של רבינא. אלא, דלרבה תיקשי במה נחלקו רבי יהושע ורבי ישמעאל.

6. לשון רש"י הוא: גוש עפר שיעורו לטמא באוהל ולשרוף עליו תרומה וקדשים. והקשה הרש"ש: הרי תנן באהלות ב ג, דאינן מטמאין באוהל! ? וראה מה שכתב שם.

7. א. הקשה הרש"ש [בדבריו על התוספות]: הרי אף לעשותו ספק בכור חומרא היא שלא להביא חולין בעזרה! ?

ב. כתבו התוספות: לקולא לא חייש [והרי הוא בכור], ואפילו לכהן ינתן, כיון דקרב למזבח מטעם רוב, [פירוש, והוה תרתי דסרתן בגוף

אם כן, רובן יולדות לשה חדשים. ומהרי"ט אלגאזי תמה על תירוצם, שהרי לפי רבינא — דקיימא לן כוותיה כמו שכתב הרא"ש, שהביא תירוץ זה של התוספות — אין רוב מתעברות רוב גמור, שהרי הוא רוב התלוי במעשה! ? וכתב לפרש בדוחק, דהתוספות והרא"ש סבירא להו, דאם כי רוב התלוי במעשה לא אזלינן בתר רוב ידיה, מכל מקום אהני מיהא לסייע למיעוט דבהצטרפות שניהם חוששין למיעוט. [ולפי מה שהובא בהערה לעיל, שדברי רבינא אינם אלא מדרבנן, יש ליישב לכאורה, כי משום סברא זו לא יאמרו חכמים להביא חולין בעזרה, ולכן אינו אלא ספק בכור].

ומהרי"ט אלגאזי שם הביא משם תוספות חיצוניות לתרץ, דכיון דהוולד בחזקת שאינו בכור, הילכך חיישינן שמא טינפה ואינו בכור. וכוונתם, דקודם שיצא לאויר העולם לא היה בכור והיינו חזקתו.

והרא"ש כתב בשם רבינו יונה: סבירא לן הכא דטינוף לאו מיעוטא הוא, שהטינוף דבר

בכור.

הולד בכור. ואילו רבי יהושע ד"גמריה" לא הזכיר טינוף בגיל זה. ואכן חלוקים הם בזה, ולרבי יהושע דגמריה, אפילו אם טינפה בסוף ששה וילדה בתוך שנתה הולד הוא בכור, דנקטינן שהטינוף אינו טינוף גמור. ויסוד מחלוקתם בפרט הזה מתפרש בשלשה אופנים:

האופן הראשון:

ואיכא בינייהו בין גמריה לסבריה, מימרא דזעירי.

דאמר זעירי: אין טינוף פחות משלשים יום. כלומר, אין הבהמה מקבלת זכר עד שיעברו שלשים יום מהטינוף.⁽⁸⁾

לגמריה, שלא הזכיר טינוף, **אית ליה דזעירי.** ומאחר שילדה תוך שנתה וזמן עיבורה הוא חמשה חדשים שלמים, הרי בהכרח שנתעברה בתוך שלשים יום לטינוף שהיה בתחילת החודש השביעי ללידתה, ומאחר שקיבלה זכר בתוך שלשים יום, אין זה טינוף גמור לפטור את הרחם, והבא אחריו בכור הוא.

לסבריה: לית ליה דזעירי, ומקבלת היא זכר אף בתוך שלשים יום לטינוף, ולכן אפילו טינפה לאחר ששה חדשים וילדה תוך

מוסיפה הגמרא לפרש את מה שאמר רבי יהושע, **ואני איני אומר כן, אלא עז שטינפה** כשהיא בת ששה חדשים, **יולדת תוך שנתה.** **רחל שטינפה בת שנתה, יולדת בתוך שתיים:**

ודנה הגמרא: **מאי איכא בין "גמריה" [היינו מה שאמר רבי יהושע בתחילה, כפי שגמר מרבותיו] ל"סבריה" [למה שאמר בשם סברת עצמו], והרי בין לזה ובין לזה חיישינן לטינוף, ונקטינן שהמטנפת חוזרת ויולדת בתוך שנתה, ואין זה ודאי בכור אלא ספק בכור?**

זמן עיבורה של עז הוא חמשה חדשים מיום ליום.

ומפרשינן: נפקא מינה **כגון שטינפה בסוף ששה.** כלומר, אם ידענו שלא טינפה בתוך ששה, ובהכרח שאם טינפה לא טינפה אלא כשכבר היתה בסוף ששה חדשים ללידתה, דהיינו, ביום הראשון של החודש השביעי, **יולדה תוך שנתה**, אם הולד בכור הוא או אינו בכור.

והיינו, שרבי יהושע עצמו הרי אמר "טינפה בת ששה יולדת תוך שנתה", ומטעם זה אין

בהמות מפילות ואין חוששין למיעוט. [והביא מדלקמן להוכיח דרבי יהושע לא חייש למיעוט, וכמו שהובא בהערה לעיל להקשות בשם התוספות], אלא, דאי טניף, ואמר רועה חכם דטינוף ולד הוא, וחזרה וילדה תוך שנתה, לא אמרינן מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה, והאי מדאוליד לא טינוף ולד הוא, אלא מטנפת וחוזרת ויולדת בתוך שנתה ונפטרה מן הבכורה

אחד, וכמובא בהערה לעיל בשם התוספות על פי מהר"ט אלגאזין. ומיהו גבי חמורה קשה, דהוה לן להעמיד מעות [פדיון פטר חמור] ביד בעלים, ולא ניזיל בתר רובא [שאינן מטנפות]! ? ויש לומר: דגזר חמורה אטו בהמה טהורה.

8. כתב הרמב"ן בהלכותיו: ולאן למימרא דחוששין לטינוף, דהא מיעוטא היא דמיעוט

שנתה, אינו בכור. (9)

האופן השני:

ואיבעית אימא: דכולי עלמא אית להו דזעירי, ואי אפשר שתתעבר תוך שלשים יום לטינוף גמור, **והכא: ביולדת למקוטעין** [עד שלא נשלם החודש החמישי להריונה] **קמיופלגי:**

לגמריה: לא אמרינן יולדת למקוטעין, אלא חמשה חדשים שלמים שלמים מעוברת היא, ואי אפשר שהמתנינה שלשים יום מן הטינוף עד שקיבלה זכר והרתה עוד חמשה חדשים שלמים בתוך שנתה, ובהכרח שאין זה טינוף.

לסבריה: אמרינן יולדת למקוטעין, ושמא ילדה קודם שמלאו לה חמשה חדשים, והריונה אכן היה לאחר שלשים יום לטינוף, ואין הולד שנוולד חשוב בכור שכבר נפטר הרחם בטינוף.

האופן השלישי:

ואיבעית אימא: לכולי עלמא לא אמרינן יולדת למקוטעין אלא במלאות לה חמשה חדשים —

והכא, במקצת היום — היינו מקצת יום השלשים לטינופה ומקצת יום האחרון של

עיבורה — **ככולו.** כלומר, שלשים יום נשלמים בתחילת היום, ובאותו יום היא מקבלת זכר, וכך ביום האחרון של חמשת חדשי הריונה הרי היא יולדת — **קמיופלגי:**

לסבריה: אמרינן מקצת היום ככולו, ונמצא שאף אם טינפה למחרת הגיעה לששה חדשים, יכולה היא ללדת בשני הימים האחרונים של השנה, כי יכולה היא להתעבר ביום האחרון של החודש השביעי ללידתה, וללדת ביום העשרים ותשע לחודש השנים עשר ללידתה, או להתעבר למחרת תום החודש השביעי, וללדת ביום האחרון של שנתה, כיון שאנו אומרים מקצת היום ככולו.

לגמריה: לא אמרינן מקצת היום ככולו, וכל שטינפה למחרת תום החודש הששי, אי אפשר שתקבל זכר אלא מיום הראשון של החודש השמיני, ותלד למחרת תום שנתה, ואם ילדה בתוך שנתה בהכרח שלא היה זה טינוף גמור.

ומוסיפה הגמרא לפרש את המשך הברייתא: **אמר רבי עקיבא: אני לא באתי לידי מידה זו, אלא כל שידוע שביכרה אין כאן לכהן כלום, וכל שלא ביכרה הרי זו לכהן, ספק יאכל במומן לבעלים:**

מאי איכא בין רבי עקיבא לרבי יהושע?! שהרי ודאי טעמו של רבי עקיבא הוא משום

משום טינוף קמא על פי רועה. ומבואר מדברי הרמב"ן שאינו מסכים עם התירוצים שזכרו בהערה לעיל. וראה מהר"ט אלגאזי כה ב מה שכתב על דברי הרמב"ן.

9. כמבואר ברש"י, וכאשר פירשה הגמרא לקמן

כא ב. וראה מהר"י קורקוס בכורות ד יט, שהרמב"ם מפרש שאינה מקבלת עובר, וכתב עוד שם, דרש"י כאן מפרש כדברי הרמב"ם, ואילו לקמן כא ב מפרש רש"י שאינה מקבלת זכר. וכנראה גירסא אחרת היתה לו ברש"י כאן.